

OD ISTOG AUTORA

E, ZABOLE ME  
– Suptilna umetnost življenja

MARK MANSON

MA, SVE JE  
SJEĆANO

Knjiga o nadi

Prevela  
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Mark Manson  
EVERYTHING IS F\*CKED

Copyright © 2019 by Mark Manson  
All rights reserved  
Translation copyright © 2019 za srpsko izdanje, LAGUNA



Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoju projekta odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Fernandi, naravno*

# Sadržaj

## **Prvi deo: NADA**

PRVO POGLAVLJE: Neprijatna Istina . . . . .	11
DRUGO POGLAVLJE: Samokontrola je iluzija . . . . .	29
TREĆE POGLAVLJE: Njutnovi zakoni emocija. . . . .	59
ČETVRTO POGLAVLJE: Kako da vam se svi snovi ostvare .	88
PETO POGLAVLJE: Nada je sjebana . . . . .	124

## **Drugi deo: SVE JE SJEBANO**

ŠESTO POGLAVLJE: Formula ljudskosti . . . . .	151
SEDMO POGLAVLJE: Bol je univerzalna konstanta .	178
OSMO POGLAVLJE: Ekonomija osećanja. . . . .	210
DEVETO POGLAVLJE: Konačna religija . . . . .	235
IZJAVE ZAHVALNOSTI . . . . .	255
BELEŠKE . . . . .	257

Prvi deo:

**NADA**

# Prvo poglavlje

## NEPRIJATNA ISTINA

**N**a omanjem komadu zemlje monotonog seoskog predela centralne Evrope, među skladištima nekadašnjih vojnih kasarni, pojaviće se središte geografski koncentrisanog zla, gušćeg i mračnijeg od svega što je svet video. U razdoblju od četiri godine više od milion i trista hiljada ljudi sistematski će tu biti razvrstavano, pretvarano u robove, mučeno i ubijano, a sve to na prostoru tek nešto većem od Central parka na Menhetnu. A niko ništa neće preuzeti da to spreči.

Osim jednog čoveka.

Ovo je materijal za bajke i stripove: heroj glavačke uleće u ralje pakla da se suoči s velikom pojavom zla. Gotovo da nema nikakvog izgleda da ostvari ono što želi. Logika mu je komična. Svejedno, naš fantastični junak ne okleva, ne uzmiče. Stoji uspravno i ubija aždaju, slama demone u naletu, spasava planetu, možda i pokoju princezu.

Načas se javlja nada.

No ovo nije priča o nadi. Ovo je priča o tome kako je sve potpuno i sasvim sjeban. Sjeban u takvoj razmeri

i toliko ogromno da danas, u komforu besplatne bežične mreže i ogromnog čebe-ogrtača, vi i ja jedva možemo to i da zamislimo.

Vitold Pilecki je bio ratni heroj i pre nego što je rešio da se ušunja u Aušvic. Kao mladić, oficir Pilecki je odlikovan posle Poljsko-sovjetskog rata 1918. Šutnuo je komuniste u jaja i pre nego što je većina ljudi saznala šta je crveni komunjarski skot. Posle rata Pilecki se preselio na selo u Poljskoj, oženio se učiteljicom i dobio dvoje dece. Uživao je u jahanju konja, kitnjastim šeširima i pušenju cigara. Vodio je jednostavan i lep život.

Onda se desilo sve ono s Hitlerom i pre nego što je Poljska uspela da navuče obe čizme, nacisti su već na krilima Blitzkriega protutnjali čitavom zemljom. Poljska je za manje od mesec dana izgubila celu teritoriju. To nije bila baš poštena borba: dok su nacisti nadirali sa zapada, Sovjeti su nadirali s istoka. Bilo je to kao između čekića i nakovnja – samo što je čekić bio megalomanijakalni masovni ubica koji se trudio da osvoji svet a nakovanj bio osion i bezuman genocid. I dalje nisam siguran ko je bio ko.

U početku su Sovjeti zapravo bili okrutniji od nacista. Ta sranja su i ranije radili – znate ono „zbaci vladu i porobi stanovništvo svojom pogrešnom ideologijom“. Nacisti su bili još donekle imperijalistički nevini (što, kad pogledate slike Hitlerovih brkova, i nije teško zamisliti). Prvih meseci rata procenjeno je da su Sovjeti pohapsili preko milion poljskih državljan i poslali ih na istok. Zamislite se načas nad tim. Za samo nekoliko meseci milion ljudi je prosto nestalo. Neki su poterani i nisu stali

dok nisu stigli do gulaga u Sibiru; drugi su decenijama kasnije pronašli u masovnim grobnicama. Mnogima je i do dana današnjeg zatrt svaki trag.

Pilecki se borio u tim bitkama – protiv Nemaca i Sovjeta. A kad su poraženi, on i njegove kolege poljski oficiri pokrenuli su u Varšavi tajnu grupu otpora. Sebe su prozvali Tajnom poljskom vojskom.

U proleće 1940. Tajna poljska vojska saznala je da Nemci grade ogroman zatvorski kompleks pored nekog učmalog gradića na jugu zemlje. Taj novi zatvorski kompleks Nemci su nazvali Aušvic. Leta 1940. hiljade oficira i vodećih poljskih nacionalista nestajalo je iz zapadne Poljske. U otporu se javio strah da je isto ono masovno zatvaranje do kog je došlo na istoku sa Sovjetima, sad bilo na redu i na zapadu. Pilecki i njegova ekipa podozревali su da je Aušvic, zatvor veličine varošice, verovatno imao veze s nestancima i da u njemu već borave hiljade nekadašnjih poljskih vojnika.

Tada se Pilecki dobrovoljno javio da se uvuče u Aušvic. Prvobitno je to trebalo da bude spasilačka misija – dozvolitiće da ga uhapse, a kad se nađe тамо, organizovaće ostale poljske vojнике, sprovesti pobunu i pobeći из logora.

Bila je to tako samoubilačka misija da je od svog komandanta mogao zatražiti i dozvolu da popije kantu varikine. Njegovi nadređeni su ga smatrali ludim, i kajali su se što su mu i rekli za Aušvic.

Međutim, kako su nedelje prolazile, problem je bio sve gor: hiljade pripadnika poljske elite nestajalo je a Aušvic je i dalje bio slepa tačka savezničke obaveštajne mreže. Saveznici nisu imali predstavu šta se тамо događa a i mogućnosti su bile male da to saznaјu. Na kraju su nadređeni

popustili. Jedne večeri, na uobičajenoj kontrolnoj tački u Varšavi, Pilecki je dozvolio da ga esesovci uhapse jer nije poštovao policijski čas. Ubrzo se našao na putu za Aušvic, kao jedini čovek u istoriji koji je dobrovoljno ušao u nacistički koncentracioni logor.

Kad se tamo našao, uvideo je da je u Aušvicu daleko gore nego što je iko slutio. Zatvorenike su ubijali za sitne prestupe dok su stajali u poretku za prozivku – zato što su se vrpoljili ili nisu stajali uspravno. Fizički rad je bio iscrpljujući i beskrajan. Ljudi su doslovno terani da rade do smrti, i to često na beskorisnim i beznačajnim zadacima. Tokom prvog meseca u kojem je Pilecki bio tamo čak trećina ljudi u barakama umrla je od premorenosti, upale pluća ili su ih Nemci streljali. Bez obzira na sve, krajem 1940. Pilecki, taj ludi superheroj iz stripa, ipak je nekako osnovao špijunsku operaciju.

O, Pilecki – ti dive, ti borče što letiš nad ambisom – kako si samo uspeo da stvorиш obaveštajnu mrežu ostavljujući poruke u korpama s vešom za pranje? Kako si sklopio radio od rasparenih delova i ukradenih baterija, u stilu *Mekgvajera*, a onda uspešno slao u Varšavu Tajnoj poljskoj vojsci planove za napad na logor? Kako si stvorio krijumčarske krugove da donose hranu, lekove i odeću zatvorenicima, i tako spasao bezbroj života i doneo nadu u najudaljeniju pustinju ljudskog srca? Čime te je ovaj svet zasluzio?

Za dve godine Pilecki je u Aušvicu izgradio čitavu jedinicu otpora, logističku mrežu i linije komunikacija sa spoljnjim svetom. A ništa od toga esesovski stražari nisu otkrili skoro dve godine. Njegov krajnji cilj bio je da podstakne sveopšti ustank u logoru. Uz pomoć i

koordinaciju spolja, verovao je da može da podstakne probijanje iz logora, savlada malobrojne esesovske stržare i pusti desetine hiljada vrhunski obučenih poljskih gerilaca na slobodu. Planove i izveštaje je slao u Varšavu. Mesecima je čekao. Mesecima je preživljavao.

A onda su stigli Jevreji. Prvo autobusima. Zatim natrpani u železničke vagone. Ubrzo su stizali u desetinama hiljada, u talasima ljudi što plutaju na okeanu smrti i očaja. Lišeni celokupnog porodičnog poseda i dostojanstva, mehanički su se redali u nedavno obnovljene barake s „tuševima“, gde su ih ubijali gasom da bi kasnije spaljivali tela u logoru.

Pileckijevi izveštaji postali su mahniti. U logoru svakodnevno ubijaju desetine hiljada ljudi. Uglavnom Jevreje. Gubici bi mogli dostići milione. Molio je Tajnu poljsku vojsku da odmah oslobodi logor. Rekao je, ako ne možete da ga oslobođite, onda ga bar bombardujte. Za ime boga, uništite barem gasne komore. Barem to.

Tajna poljska vojska primala je njegove poruke, ali su starešine prepostavljale da on preteruje. U najdaljem delu njihovih mozgova ništa nije moglo biti tako sjebano. Ništa.

Pilecki je prvi upozorio svet na holokaust. Njegova obaveštenja prosleđivana su preko raznih grupa otpora po čitavoj Poljskoj, zatim poljskoj vlasti u egzilu u Velikoj Britaniji, koja je njegove izveštaje prosleđivala savezničkoj komandi u Londonu. Na kraju su obaveštenja stigla čak do Ajzenhauera i Čerčila.

I oni su verovali da Pilecki preteruje.

Pilecki je 1943. shvatio da se njegovi planovi za pobunu i bekstvo iz logora nikada neće ostvariti: Tajna poljska vojska

ne dolazi. Amerikanci i Britanci ne dolaze. Najverovatnije će doći Sovjeti – a oni bi bili još gori. Pilecki je shvatio da je ostanak u logoru suviše rizičan. Bilo je vreme da beži.

Naravno, kad je on to izveo, izgledalo je lako. Prvo je odglumio da je bolestan, pa su ga primili u logorsku bolnicu. Onda je slagao lekare da navodno treba da se vrati u radnu grupu koja će da preuzme noćnu smenu u pekari. Pekara je, inače, bila na ivici logora, blizu reke. Kada su ga lekari otpustili, uputio se u pekaru gde je „radio“ do dva sata ujutro, kad je i poslednja tura hleba ispečena. Nadalje je bilo potrebno samo da preseče telefonske žice, da tiho otvorи zadnja vrata, da se preobuče u ukradenu civilnu odeću, a da ga esesovci ne primete, da otrči kilometar i po do reke pod kišom metaka, a onda da se pomoću zvezda uputi u civilizaciju.

Danas mnogo toga u našem svetu izgleda kao da je sjebano. Ne na nivou sjebanosti nacističkog holokausta (ni blizu tome), ali svejedno prilično sjebano.

Inspirišu nas priče kao što je ova o Pileckiju. Daju nam nadu. Navode nas da kažemo: „U, bre, onda je bilo *mnogo* gore a *onaj* momak je sve to prevazišao. Šta sam *ja* u poslednje vreme uradio?“ – što u ovoj eri komentatora iz fotelje, poplave twitova i fabrikovanih kontroverzi na internetu verovatno i treba da se zapitamo. Kada se udaljimo i sagledamo sve u određenoj perspektivi, shvatamo da mi ubijamo komarce i žalimo se na to što klima-uređaj nije dovoljno visoko dok junaci poput Pileckog spasavaju svet.

Njegova priča je jedini heroizam na koji sam naišao u životu. Jer heroizam nije hrabrost ili petlja ili lukavo manevrisanje. Sve to je uobičajeno i često je korišćeno na

neherojski način. Ne, biti heroj je sposobnost da prizoveš nadu tamo gde je uopšte nema. Da kresneš šibicu i osvetliš prazninu. Da nam pokažeš mogućnost boljeg sveta – ne boljeg sveta koji *želimo* da postoji, nego boljeg sveta za koji nismo znali da *može* postojati. Da uzmeš situaciju koja izgleda potpuno sjebana i nekako je ipak učiniš dobrom.

Hrabrost je česta. Otpornost je česta. Ali heroizam ima u sebi filozofsku komponentu. Neko veliko „zašto?“ heroji iznose pred nas – neki neverovatan ideal ili uverenje koje se ne može poljuljati bez obzira na sve. Upravo *to* je razlog što, kao kultura, danas tako beznadežno vapimo za herojem: ne zato što je nužno sve tako loše, već zato što smo izgubili ono jasno „zašto?“ koje je podsticalo ranije generacije.

Mi smo kultura koja nema potrebu za mirom ili prosperitetom ili novim ukrasima za haubu električnog automobila. Sve to imamo. Mi smo kultura koja ima potrebu za nečim mnogo nesigurnijim. Mi smo kultura i ljudi koji imaju potrebu za nadom.

Pilecki je živeo u godinama rata, video mučenja, smrti i bio svedok genocida, a opet, on uopšte nije gubio nadu. Iako je izgubio zemlju, porodicu, prijatelje i umalo život, nije gubio nadu. Čak i posle rata, dok je trpeo sovjetsku dominaciju, nije gubio nadu u slobodnu i nezavisnu Poljsku. Nije izgubio nadu u miran i srećan život sa decom. Nije izgubio nadu da je u stanju da spase još nekoliko života, da pomogne još nekim ljudima.

Posle rata se vratio u Varšavu i nastavio da špijunira, ovog puta komunističku partiju, koja je tamo upravo došla na vlast. Opstaje prvi obavestio Zapad o zlu koje je u toku. U ovom slučaju izveštavao je da su se Sovjeti infiltrirali

u poljsku vladu i montirali izbore. Prvi će da ukaže na zverstva koja su Sovjeti počinili na istoku u vreme rata.

Ovog puta je, međutim, otkriven. Upozoren je da će biti uhapšen i imao je priliku da prebegne u Italiju. No Pilecki je to odbio – radije će ostati i umreti kao Poljak nego bežati i živeti kao nešto što ne priznaje. Slobodna i nezavisna Poljska tada je bila njegov jedini izvor nade. Bez toga nije bio ništa.

Tako će njegova nada biti i njegova propast. Komunisti su uhapsili Pileckija 1947. i nisu ga mazili. Mučili su ga skoro čitavu godinu, tako surovo i uporno da je svojoj supruzi rekao kako je u poređenju s tim „Aušvic bio mačji kašalj“.

Ipak do kraja nije sarađivao s onima koji su ga saslušavali.

Na kraju, kad su shvatili da iz njega neće izvući nikakva obaveštenja, komunisti su rešili da ga iskoriste kao primer. Priredili su 1948. cirkus od suđenja i optužili ga za sve, od falsifikovanja dokumenata i kršenja policijskog časa da bi se bavio špijunažom, do izdaje. Poslednjeg dana suđenja Pileckiju je dozvoljeno da govori. Izjavio je kako je uvek bio odan Poljskoj i njenom narodu, da nikad nije povredio ili izdao nijednog poljskog građanina i da se ni zbog čega ne kaje. Završio je izjavu rečima: „Trudio sam se da živim takav život da u času smrti osetim radost a ne strah.“

A ako ovo nije nešto najčvršće što ste ikad čuli, onda želim i ja nešto od toga na čemu ste.

## Kako vam mogu pomoći?

Da radim u *Starbaksu*, umesto da pišem imena ljudi na čašama s kafom, pisao bih sledeće:

*Jednog dana čete i ti i svi koje voliš poumirati. Izuzev jednog nevelikog broja ljudi koji će mariti, i to za izuzetno kratko vreme, malo od onoga što kažeš ili uradiš će uopšte biti važno. To je Neprijatna Istina života. I sve što misliš ili radiš nije ništa drugo do složeno izbegavanje toga. Mi smo beznačajna kosmička prašina koja se sudara i vrti na sićušnoj plavoj tački. Zamišljamo vlastitu važnost. Izmišljamo vlastitu svrhu – nismo ništa.*

*Uživaj u jebenoj kafi.*

Naravno, morao bih to da pišem sasvim sitnim slovima. A i potrajalo bi da se napiše, što znači da bi red mušterija u vreme pred posao bio i na ulici. Nije baš sjajna usluga. Ovo je verovatno samo jedan od razloga zbog kojih mene ne treba zaposliti.

Ali ozbiljno, kako možete reći nekome mirne savesti: „Želim vam prijatan dan“, a znate da sve njegove misli i motivacije potiču iz beskrajne potrebe da izbegne ukorenjenu beznačajnost ljudskog postojanja?

Zato što u beskrajnom prostranstvu prostor-vremena, univerzum nije briga da li je operacija kuka vaše majke prošla dobro ili da li vaša deca idu na koledž ili da li vaš šef smatra da ste napravili sjajnu tabelu. Univerzum nije briga dobijaju li predsedničke izbore demokrate ili republikanci. Nije ga briga da li su poznatu ličnost uhvatili kako se drogira dok mahnito masturbira u aerodromskom toaletu (opet). Nije ga briga ni da li gore šume ni da li se led topi i podiže se nivo mora, ni da li ključa vazduh ni da li će vas neka superiorna vanzemaljska rasa pretvoriti u paru.

*Vas je briga.*

Briga vas je i očajnički ubedjujete sebe da, zbog toga što brinete, iza svega toga mora stajati neko duboko kosmičko značenje.

Vi brinete zato što u dubini duše imate potrebu za osećajem važnosti kako biste izbegli Neprijatnu Istinu, izbegli neshvatljivost svog postojanja, izbegli da vas smrvi težina vlastite materijalne beznačajnosti. I vi – kao i ja, kao i svi – onda projektujete taj zamišljeni osećaj važnosti na svet oko sebe zato što vam on daje nadu.

Da li je prerano za ovaj razgovor? Izvolite, evo još jedne kafe. Napravio sam čak i smajlija koji namiguje u peni od mleka. Zar nije sladak? Pričekaću da ga stavite na *Instagram*.

Dobro, gde smo stali? A da! Kod neshvatljivosti postojanja – tako je.

Sad biste možda pomislili: „Pa, Mark, verujem da smo svi ovde s nekim razlogom i ništa nije slučajno, svako je važan zato što svi naši postupci utiču na *nekoga* pa čak ako pomognemo samo jednom čoveku to ipak vredi, zar ne?“

E pa slatki ste kao šećerlema!

Vidite, to vaša nada govori. To je priča koju vaš um ispreda kako bi vredelo probuditi se ujutro: *nešto* mora da je važno jer bez nečega važnog nema razloga nastaviti život. Neki oblik jednostavnog altruizma ili smanjenja patnje uvek je pribrežište uma pri čemu on oseća da je vredno nešto učiniti.

Našoj psihi, da bi preživila, potrebna je nada kao što ribi treba voda. Nada je gorivo naše mentalne mašine. To je maslac na keksu. Ovo je gomila zaista otrcanih metafora. Bez nade čitava naša mentalna aparatura počeće da gladuje. Ako ne verujemo da ima neke nade da će

budućnost biti bolja od sadašnjosti, da će se naš život unekoliko popraviti, onda duhovno umiremo. Uostalom, ako nema nade da će nešto biti bolje, čemu onda život – čemu išta raditi?

Evo šta mnogo ljudi ne shvata: suprotnost sreći nisu gnev ili tuga.<sup>1</sup> Ako ste gnevni ili tužni, to znači da se ipak palite na nešto. To znači da vam je nešto još uvek važno. To znači da još imate nadu.<sup>2</sup>

Ne, suprotnost sreći je beznađe, beskrajan sivi horizont rezignacije i ravnodušnosti.<sup>3</sup> To je uverenje da je sve sjebano, i zašto onda išta preduzimati?

Beznađe je hladan i turoban nihilizam, osećaj da nema svrhe, pa zajebi ti to – zašto ne bih bio nesmotren, zašto ne bih spavao sa šefovom ženom ili pucao po školi? To je Neprijatna Istina, nemo shvatanje da se pred večnošću sve do čega nam je stalo brzo bliži nuli.

Beznađe je koren anksioznosti, mentalnih bolesti i depresije. Ono je izvor celokupnog jada i uzrok svih zavisnosti. Ovo nije preterivanje.<sup>4</sup> Hronična anksioznost je kriza nade. To je strah od promašene budućnosti. Depresija je kriza nade. To je uverenje u beznačajnost budućnosti. Obmanjivanje, zavisnost, opsativnost – sve su to očajnički i kompulsivni pokušaji uma da stvori nadu, neutratični tik ili opsativnu želju koji slede jedno za drugim.<sup>5</sup>

Izbegavanje beznađa – to jest izgradnja nade – postaje prevashodan projekat našeg uma. Sve značenje, sve što shvatamo o sebi i svetu sazdano je da bismo održali nadu. Stoga je nada jedino za šta smo spremni da umremo. Za nadu verujemo da je veća od nas samih. Bez nje mi nismo ništa.

Dok sam bio na koledžu umro mi je deda. Nekoliko godina posle toga imao sam snažno osećanje kako

moram živeti tako da bi se on ponosio mnome. Na nekom dubokom nivou to mi se *činilo* razumnim i očiglednim, ali nije bilo. U stvari, u tome uopšte nije bilo logičnog smisla. Nisam bio u bliskoj vezi s dedom. Nikad nismo razgovarali telefonom. Nismo se dopisivali. Čak ga nisam ni video otprilike poslednjih pet godina njegovog života.

Da ne pominjem to što je bio mrtav. Kako je moj „život na njegov ponos“ uopšte uticao na nešto?

Njegova smrt je izazvala da se očešem o Neprijatnu Istinu. Tako se moj um dao na posao, gledao da izgradi nadu iz te situacije da bi mene održao, da od mene udalji mogući nihilizam. Zbog toga što je deda lišen mogućnosti za nadu i težnju u vlastitom životu, moj um je rešio da je važno da ja nastavim s nadom i težnjom u dedinu čast. Bio je to trun moje vere, lična mini religija svrhe.

I upalilo je! Kratko vreme je njegova smrt ispunjavala inače banalno i prazno iskustvo važnošću i značenjem. A to značenje je meni dalo nadu. Verovatno ste osetili nešto slično kad vam je neko blizak preminuo. To je uobičajeno osećanje. Govorite sebi da ćete živeti tako kako bi se taj neko blizak ponosio vama. Govorite sebi da ćete *svojim* životom veličati *njegov*. Govorite sebi da je to nešto dobro i značajno.

A to „dobro“ je ono što nas održava u trenucima egzistencijalnog užasa. Živeo sam zamišljajući da me deda prati, kao sasvim radoznao duh, stalno mi gleda preko ramena. Taj čovek kog sam jedva i poznavao dok je bio živ sad je bio nekako preterano zabrinut za to kako polažem ispite. Bilo je to potpuno nerazumno.

Naša psiha stvara male pripovesti kao što je ova kad god se suoči s nedaćom, te pre/posle priče sami izmišljamo.

A moramo te priče nade da održavamo živim sve vreme, čak i ako postanu nerazumne ili destruktivne, jer one su jedina stabilna sila koja nam štiti um od Neprijatne Istine.

Te priče nade su ono što našem životu daje osećaj smisla. Ne samo da nagoveštavaju kako *zaista* ima nečeg boljeg u budućnosti, već i da je zapravo moguće krenuti i postići nešto. Kad ljudi razglabaju o tome kako je potrebno da nađu svoju „svrhu u životu“, uistinu misle kako im više nije jasno šta je važno, šta je vredno trošenja ograničenog vremena ovde na zemlji<sup>6</sup> – ukratko, čemu da se nadaju. Muče se da sagledaju šta bi trebalo da bude pre/posle života.

To je težak deo: nalaženje onog pre/posle za sebe. Težak je zato što nema načina da ikad budete sigurni jeste li to shvatili tačno. To je razlog zbog kojeg mnogi ljudi pribegavaju religiji, jer religije prihvataju to stalno stanje neznanja i iziskuju veru pred njim. To je verovatno i delimičan razlog zbog kojeg religiozni ljudi manje pate od depresije i ubijaju se u mnogo manjem broju od nereligioznih ljudi: ta upražnjavana vera štiti ih od Neprijatne Istine.<sup>7</sup>

Ipak vaše priповести nade ne moraju biti religiozne. Mogu biti sve i svašta. Ova knjiga je moj izvor nade. Ona mi daje svrhu, daje mi smisao. A oko te nade sam izgradio pričevanje da verujem da bi ova knjiga mogla pomoći nekim ljudima, da bi mogla i moj život i svet učiniti nešto boljim.

Jesam li siguran u to? Nisam. Ali to je moja pre/posle pričica koje se držim. Ona omogućava da ujutro ustanem i da osećam uzbuđenje zbog života. A ne samo da to nije ništa loše, to je *jedino*.

**Mark Manson**  
**MA, SVE JE SJE<sup>\*</sup>ANO**

*Za izdavača*  
Dejan Papić

*Lektura i korektura*  
Saša Novaković, Vladimir Stokić, Dragoslav Basta

*Slog i prelom*  
Saša Dimitrijević

*Dizajn korica*  
Lidija Šijačić

*Tiraž*  
1500

Beograd, 2019.

*Štampa i povez*  
Artprint MEDIA, Novi Sad

*Izdavač*  
**Laguna**, Beograd  
Resavska 33  
Klub čitalaca: 011/3341-711  
**www.laguna.rs**  
e-mail: info@laguna.rs

CIP – Katalogizacija u publikaciji  
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

159.947  
17.022.1

MAHC OH, Mark, 1984-

Ma, sve je sje<sup>\*</sup>ano : knjiga o nadi / Mark Manson  
; prevela Milica Cvetković. - Beograd : Laguna, 2019  
(Novi Sad : Artprint). - 301 str. ; 20 cm

Prevod dela: Everything is f\*cked / Mark Manson.  
- Tiraž 1.500. - O autoru: str. [303]. - Bibliografija: str. 257-301.

ISBN 978-86-521-3535-6

а) Психологија успеха б) Оптимизам (психологија)  
COBISS.SR-ID 280280588